

Maatalous tekee parhaansa

Liisa Pietola

Monilla on vankka käsitys siitä, että maatalous on Itämeren suurin ravinnekuormittaja ja rehevöitymisen lähde. Maatalouden vaikutukset typen ja fosforin vesistökuormitukseen perustuvat varsin niukkaankin mittausaineistoon. Asia on onneksi pöydällä, ja parannuksia laskemiin tulossa.

On huomioitava, että ennen Luga-joen päästöjen uutisointia ravinnekuormat esitettiin kokonaiskuormana. Tämä sopii jätevesien ja teollisuuspäästöjen kuormalle, joka on liukoista. Maatalouden kuormituksesta liukoista levillä käyttökelpoista fosforia on kokonaiskuormasta vain 10–20 %. Suurin osa maatalouden fosforikuormasta on maa-aineksessa erittäin tiukasti kiinni ja tuskin milloinkaan kuormittamassa vesistöjä kuten pistekuormittajat. Jos kuormitusarviot perustuisivat liukoiseen fosfaattiin, maatalous ei olisi enää se jättiläislähde. Miksi maatalouden kuorman niukkaliukoisuutta ei tuoda enempää päivänvaloon? Miksi pistekuormien fosforin ärhäkkyyttä peitellään?

Ruoantuotannon ympäristövaikutukset yhteinen asiamme

Koko ruokaketju tuotannosta kulutukseen kuormittaa aina luontoa. Me, jotka ruokaa syömme, olemme kaikki osallisia. Vastuullinen, kestävä kehitys mukaisesti elävä yhteiskunta panostaa kansalliseen ruokaturvaan eikä siirrä viljelyn aiheuttamaa kuormitusta muualle. Suomalaisten vesijalanjälki on uusimpien tutkimusten mukaan vain puoliksi kotimaista. Tämä tarkoittaa, että kulutamme ulkomaisia vesivaroja, vaikka meillä vettä riittää.

Kotimaisuus on nyt perustellusti in: se on lähiruokaa ja tuotettu parhaimmilla käytettävissä olevilla viljelymenetelmillä. Vesiensuojelun ja veden riittävyyden lisäksi kyse on maankäytöstä ja ilmastomuutoksen hillinnästä. Meidän on hyödynnettävä omat peltomme kansakuntamme ruokkimiseen, parhailla mahdollisilla menetelmillä. Meillä lanta ja lannoitteet sijoitetaan tai mullataan maanpinnan alle, lannoitamme yhä systemaattisemmin kasvin kasvupotentiaaliin mukaan ja pidämme suojakasvustoilla ravinteikkaan maa-aineksen pellossa. Loppu jää luonnon voimien varaan.

Tarkennetun tiedonkin valossa hajakuorma pelloilta olisi saatava pienemmäksi. Viljelijä ei voi kuitenkaan enempää kuin soveltaa niitä menetelmiä, joita ajan teknologia tarjoaa. Suomalainen maatalous on osaavaa ja pyrkinyt jo vuosikymmeniä kotiuttamaan satoon annetut ravinteet. Uudet teknologiat viedään käytäntöön, jos kannustimet ovat kunnossa.

Tarvitsemme panostusta peltojen kuivatukseen sekä lannan ja piennarkasvustojen ravinteiden hyödyntämiseen

Emme saa antaa pellon reunojen pettää. Syys- ja kevättulvien aikana pellonreunat kuitenkin monesti pettävät, ja maa-aines huuhtoutuu sameina virtoina. Maa-aines on viljavaa peltomaata, jota ei soisi karkaavan. Viime syksynä tilanne oli erittäin lohduton. Pientareet eivät aina riittäneet, mutta suurin syy oli kuivatuksen ja valtaojien puute. Vaikka viljelijä olisi hoitanut maansa helposti vettä imeväksi ja panostanut salaojitukseen, valtaojien kapasiteetti viedä vesimassat hallitusti vesistöihin ei riittänyt. Vesi nousi pelloille.

Ilmastonmuutoksen myötä valunnan on ennustettu kasvavan 10 %. Itämeren tilan kohentamiseksi tarvitsemme pikaisesti panostusta peltojen peruskuivatuksen kohentamiseen.

Meillä on parannettavaa myös lannan levityksessä, sillä lanta ei jakaudu tänä päivänä riittävän tasaisesti maassamme. Viljatilojen pellot tarvitsisivat kipeästi arvokasta lantaa, jota kotieläintiloilla on yli tarpeen. Samoin eroosion torjuntaan perustettujen suojakasvustojen ravinteet tulisi saada pois vesien ääriä. Suojavyöhykkeet ja -kaistat on perustettu ravinteikkaaseen peltomaahan ja siksi ammentavat vuosia merkittäviä määriä ravinteita vihermassaan. Maatuessaan kasvustosta vapautuu ravinteita, samoin kuin kaikesta hajoavasta eloperäisestä aineksestä luonnossa.

Maatalous on elinkeino, jossa emme voi hallita luonnon voimia. Toimimme taivasalla. Säättävät ja maaperän eliöstö työstää jatkuvasti ravinteita huuhtoutumiselle alttiiksi. Teemme parhaamme, jos taloudelliset ja teknologiset edellytykset ovat olemassa.

Maataloutta ei voi tuomita pilaajana

Varovaisuusperiaatteen mukaan epävarmuus ympäristön tilasta ja siihen vaikuttavista tekijöistä on otettava huomioon päätöksenteossa. Periaatteen mukaan ruoantuotantoa ei voi tuomita ympäristöä pilaavana toimena. Hajakuormitus on osa luonnon prosesseja, ja peltotoimenpiteitä mahdoton erottaa päästön syyksi oikeudenmukaisesti.

Maanviljelijöillä on oikeus oikeaan tietoon kuten meillä kaikilla. Tämän päivän kuormitusluvut eivät tee oikeutta elinkeinolle. Yhteiskunnan asenne, jossa Luga-joen päästöjä tai Pietarin kanaloita ei sovi osoitella syyttävällä sormella kuten meidän maataloutta, ei tee oikeutta ruokamme tuottajille. Kukaan meistä ei halua pilata tai kuormittaa luontoa. Viljelijät elävät luonnonvaroista ja hyödyntävät luontoa, jotta voimme elää täällä maan päällä. Kyse on luonnon ja ihmisen perustarpeiden tasapainosta.

Liisa Pietola
Ympäristöjohtaja
Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry
etunimi.sukunimi @ mtk.fi

Haluatko PULLOPOSTIN sähköpostiisi?

Liity postituslistallemme: www.centrumbalticum.org/kolumni

Centrum Balticum
Vanha Suurtori 7
20500 Turku
puh. 020 775 1341
www.centrumbalticum.org
centrumbalticum@centrumbalticum.org